

## Ressenyes de Rodoreda a Alemanya

Visat núm. 3  
(abril 2007)

«La frase amb què Francisco de Goya encapçala els seus *Caprichos* és també el lema d'aquesta novel·la: "El sueño de la razón produce monstruos". I moltes de les formes que hi apareixen són monstres, reals o imaginaris. Malgrat tot, no es tracta tan sols de la història d'un enviliment o d'un trauma, sinó que, al mateix temps, és un llibre que tracta de l'entrada a l'edat adulta. Allò que durant totes les guerres els europeus cultes acostumen a anomenar "novel·la de formació". És cert que el narrador en primera persona viu en un món sotmès a unes circumstàncies excepcionals, les de la guerra, però es tracta de l'únic món que hi havia aleshores; i juntament amb les vivències espantoses, li ofereix la possibilitat de madurar. [...] *Quanta, quanta guerra...* és en molts sentits una obra de vellesa, en la qual l'autora torna a agrupar en un tot els diferents nivells de la seva escriptura: el simbòlic i el realista, el psicològic i l'històric, el místic i el poètic. I d'aquesta manera expressa la seva visió de la vida i de la naturalesa humana amb paraules encantadorament clares i el trauma de la Guerra Civil amb imatges d'un gran simbolisme.»

Katharina Döbler, *Die Zeitliteratur*, 4 d'octubre de 2007

«*Quanta, quanta guerra...* explora amb gran sensibilitat el fenomen de la guerra, però no hi apareix mai cap referència explícita a la Guerra Civil Espanyola, sinó que parteix de les experiències que va tenir de la guerra la generació que la viu i vol saber-ne més: com arriben els germans, seguint l'exemple de Caïn i Abel, a convertir-se en enemics? Què empeny a la guerra els homes àvids de vivències i els nois aventurers? O a l'inrevés: què és el que impedeix l'amor al proïsme i la convivència pacífica? [...] Mercè Rodoreda és una experta en plasmar magníficament l'essència de la guerra sense desesperació ni encobriment. Amb paraules i imatges colpidores posa de manifest, de manera franca i directa, que la guerra pot esclatar de nou en qualsevol moment i a qualsevol lloc, dins la ment i el cor de cadascun de nosaltres. Tanmateix, va conservar intacta la seva visió de la vida i va crear una obra literària d'una brillantor extraordinària.»

Margrit Klingler-Clavijo, *Neue Zürcher Zeitung*, 8 d'octubre de 2007

«En quaranta-tres capítols breus, Mercè Rodoreda explica la guerra, amb gran força simbòlica, com un drama d'estacions que de vegades assoleix dimensions bíbliques. El context polític, és a dir, la Guerra Civil Espanyola, pràcticament no hi apareix. *Quanta, quanta guerra...* recorda més aviat la sèrie d'aiguaforts *Los desastres de la guerra*, en les quals Goya escenifica les crueltats de la guerra amb composicions dramàtiques. [...] Rodoreda no narra cap gesta heroica ni cap aventura que puguin legitimar la guerra d'alguna manera. Les escenes del llibre, que l'autora crea amb la precisió i la plasticitat del seu llenguatge, resulten així encara més fortes, encara més impressionants, de vegades traumàticament fabuloses. A més, també s'absté de qualsevol mena de dramatisme i es manté sempre impertorbable: una atenta observadora al marge. Sembla ben bé com si la novel·la fos el fruit de vells records que l'autora hagués despertat i alliberat sense interessar-se pels detalls.»

Beat Mazenauer, *Der Landbote*, 22 de gener de 2008

«La primera de les tres cites que encapçalen el llibre és la cèlebre i controvertida (a causa del doble sentit que té la paraula "sueño" en espanyol) frase de Goya: "El sueño de la razón produce monstruos". [...] Les altres dues són de Saul Bellow i de D. H. Lawrence, fet que ja ens mostra d'entrada que l'escriptura de Rodoreda no és en absolut local, sinó universal. Sigui quin sigui el tema sobre el que escriu, encara que se situï a Catalunya, no és específicament català. Aquesta escriptora catalana s'interessa per la província de la humanitat. [...] El to de la novel·la és aquest: suau en general, però molt dur en la descripció de la crueltat, amb belles evocacions de paisatges de somni, tirant sempre cap al surrealisme. Un llibre exquisit, poètic, pausat, que només es pot assaborir a poc a poc.»

Hans-Martin Gauger, *Frankfurter Allgemeine*, 11 de gener de 2008

S'ha qualificat *La plaça del Diamant* com una de les millors descripcions que s'han fet mai de la Guerra Civil Espanyola. Es tracta d'una afirmació interessant, ja que la guerra no apareix al llibre de manera directa en cap moment. [...] No s'hi explica res del que passa al front, de les matances i els combats, dels conflictes dins de les esquerres espanyoles. Els soldats vénen i se'n van, sobreviuen o moren. Només ens arriba l'eco de la guerra. [...] Mercè Rodoreda utilitza en aquesta novel·la un estil planer, sense ornaments, que tot i que és molt artístic, fa la impressió de ser la llengua amb què una dona sense instrucció literària expressa els seus pensaments. [...] L'autora no tan sols descriu la vida d'una dona senzilla que pateix els estralls de la guerra i del feixisme, sinó que sap tractar amb gran habilitat de les atrocitats i els terribles sacrificis que s'amaguen en el petit món de la vida quotidiana i que es poden entendre com l'eco de la gran política. [...] Cal que llegim entre línies per copsar el secret de la novel·la: la

possibilitat de viure una altra vida. Per què la vida és com és? És que potser no seria maco viure d'una altra manera, i ben fàcil d'aconseguir? Aquest pensament, en el llibre, resulta d'una innocència maliciosa, ja que l'ànima d'alternatives està present constantment a les pàgines del llibre, i no només quan es tracta de coses profanes del dia a dia, sinó també pel que fa al masclisme, la guerra i la passivitat.

**Traduït per Maria Bosom**

